

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

Календарець читача „Веселки" 1957

ЖОВТЕНЬ

В день **ЧОТИРНАДЦЯТИЙ** — свято Покрови, Діва Марія, Цариця, Любови, всім, що у горі, в терпінні, в тривозі, не відмовляє ніде в допомозі. Під Богородиці світлий покров князь Ярослав передав Україну, Січ Запорізька пошану й любов її виявляла у кожну годину. Моляться їй серед гір і дібров ті, що за волю життя дають, кров: мужні борці, українські повстанці. Їй Україна увечері, вранці — завжди приносить молитву свою: „Будь нам покровом в визвольнім бою!"

Ходить сльота по осінній траві — що ж нам робити у дні дощові? О, не журімось — книжок є багато, будем читати і в будень і в свято. Знаєм: без книжки нам бути не можна! Як не читаєш — головка порожня, як не читаєш — то серце марніє, зло і пустота у ньому на дні є.

Юрчик і Галя — то діти хороші! Слухайте: в „свинці" складають вже гроші, щоб за журналик „Веселку" послати — час бо подумати про передплату. Буде і взимку „Веселка" ясніти, будуть читати журналика діти.

1. ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

На місце хрестників вставте відповідні букви:

+ А + А	1. Живе в Римі
+ А + А	2. Малюнок землі
+ А + А	3. В ній живемо
+ А + А	4. Гарний птах
+ А + А	5. П'ємо на сніданок
+ А + А	6. Сховок на гроші
+ А + А	7. Скалічення
+ А + А	8. Порода людей
+ А + А	9. Багато людей
+ А + А	10. Вода в іншому вигляді

***

2. ЯК ЗРОБИМО?

Оце на столі чотири сірники: I I I I

Додайте до них ще чотири і зробіть так, щоб разом було їх не вісім, а тільки . . . сім.

А тепер знову на столі тільки чотири сірники. Додайте до них ще п'ять і зробіть так, щоб разом було їх не дев'ять, а рівно . . . сто.

+ А + А	8. Порода людей
+ А + А	9. Багато людей
+ А + А	10. Вода в іншому вигляді

***

2. ЯК ЗРОБИМО?

Оце на столі чотири сірники: I I I I

Додайте до них ще чотири і зробіть так, щоб разом було їх не вісім, а тільки . . . сім.

А тепер знову на столі тільки чотири сірники. Додайте до них ще п'ять і зробіть так, щоб разом було їх не дев'ять, а рівно . . . сто.

НАСТУПНИЙ КОНКУРС І ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добрі розв'язки загадок відбудеться наприкінці жовтня, а вислід буде проголошений у числі „Веселки"

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Veselka (The Raibow), published monthly at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1957.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Dmytro Halychyn, who having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Bussiness Manager of the Veselka (Rainbow) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This magazine is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervison of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Dmytro Halychyn, Jersey City, N.J.
Roman Slobodian, Jersey City, N.J.
Genevieve Zerebniak, Akron, Ohio.
Michael Piznak, New York, N.Y.
Dmytro Halychyn, Business Manager, 83 Grand Street, Jersey City, N.J.

2. That the owner is: Ukrainian National Association, Inc., (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N.J.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders, and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiliant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiliant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is 3,000

DMYTRO HALYCHYN, business manager.

Sworn to and subscribed before fe this 23rd day of September, 1957.

CHARLES H. KLEIN, Notary Public of N.J.

(Seal) (My commission expires Jan. 19, 1958)

---

reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is 3,000

DMYTRO HALYCHYN, business manager.

Sworn to and subscribed before fe this 23rd day of September, 1957.

CHARLES H. KLEIN, Notary Public of N.J.

(Seal) (My commission expires Jan. 19, 1958)

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street

ОСІНЬ ЗОЛОТА

Гей, Осінь, Осінь золота —
То усміх сонця, то сльота,
То спозаранку в небі синім
Над нивами ключі гусині.
Закутаний в тумани гай,
Дощем квітки останні вмиті,
Озера, мряками сповиті —
Усе шепоче нам: прощай!..

Гей, Осінь, Осінь золота
Вже жовті коси розпліта:
Летять листки
Кленові,
Ростуть грибки
В діброві,
Багато, ах, багато їх!
Чи в вас вже кошики готові?
За ці грибки, рясні, здорові,
Даруймо лісові — наш сміх!

Р. Завадович

ВЖЕ ОСІНЬ...

Вже осінь прийшла до нас,
Листочки з дерев опадають,
Так холодно стало враз,
Притихли пташки, не співають.

Одні відлетіли від нас
В далекі і теплі краї,
А інші готують в цей час
Тепленькі гніздечка свої.

Бо прийде холодна зима,
Для пташки настане загроза,
Як місця сховатись нема
Від лютих вітрів і морозу.

Голодні будуть пташки,
Що лишаться в нас зимою.
Годуйте ж їх, діточки,
Аж доки повіє весною.

Н. Хмара

ДИТЯЧА СКАРБНИЦЯ

Сів за столиком хлопчик Гнатик, сів за столиком та й клопочеться:

Сів за столиком хлопчик Гнатик, сів за столиком та й клопочеться:

— Ой, як мало є що читати, а читати так дуже

висті, прегарні — їх часами за власні гроші діти купують собі в книгарні.

Ось вбігає Галя в кімнатку, дзвінко сміється і плеще руками:

— Ось нова книжечка! Чуєш, Гнатку? Гарна книжечка ще й з образками!

— Та невже? — аж підстрибує Гнатик, із сестрою радіє, регочеться. — От, вже маємо знов що читати, а читати так дуже хочеться!

Добра книжка — то шлях в невідоме, то мандрівка у світ із пригодами, там царівни, і змії, і ґноми, там воюють борці з перешкодами.

Каже Галочка: — Знаєш, брате? Ех, люблю ж я книжки читати!

Гнат на те: — Хто з книжками спізнається, радости й розуму набирається.

І, на книжку поклавши руки, так поклялися Галя та Гнатик:

— Не перестанем книжок читати! Нам до

трою радіє, регочеться. — От, вже маємо знов що читати, а читати так дуже хочеться!

Добра книжка — то шлях в невідоме, то мандрівка у світ із пригодами, там царівни, і змії, і ґноми, там воюють борці з перешкодами.

Каже Галочка: — Знаєш, брате? Ех, люблю ж я книжки читати!

Гнат на те: — Хто з книжками спізнається, радости й розуму набирається.

І, на книжку поклавши руки, так поклялися Галя та Гнатик:

— Не перестанем книжок читати! Нам до
книжки не треба принуки! Рідна книжечко, рідне слово, люба матінко-рідна мово, в нас частинка

Н. Наркевич

ЯК ІЗ ЇЖАЧКА ВИРОСЛО ДЕРЕВО

Ілюстрації М. Бутовича

Їх було четверо: тато, мама та двоє діток, сіренькі їжачки з чорненькими очками, що, мов намистинки, блищали з-під колючок. Рильця в них були чорні, довгі. Коли їжачки чули небезпеку, то швидко ховали їх під колючки і згорталися в клубочки так, що не видно було й лапок.

Жили вони в великому саду, де було багато яблук та всякої всячини, якою вони живилися. Восени родина їжачків завжди збирала запаси всякої поживи в своїй нірці, щоб було що їсти взимку.

На роботу вони виходили вранці, коли люди спали. Збирали яблука дуже просто: починали качатися по траві, яблука настромлювалися на їхні колючки, і тоді вони бігли до нірки. Там струшували яблука з колючок і складали до своєї комори.

Гарний та веселий це був час. Сонце тільки починало сходити, весь сад світився в його червонім промінні, а з густої м'якої трави де-не-де виглядало соковите рум'яне яблучко. Дітки-їжачки; сестричка Хрі-Хрі та братчик Куцоносик, гралися, бігали в перегони, а коли знаходили яблуко, то не обходилося часом і без бійки.

— Це моє, це моє!

А Куцоносик і собі хрюкав:

— Я візьму його перший, я перший! К-хр!

шували яблука з колючок і складали до своєї комори.

Гарний та веселий це був час. Сонце тільки починало сходити, весь сад світився в його червонім промінні, а з густої м'якої трави де-не-де виглядало соковите рум'яне яблучко. Дітки-їжачки; сестричка Хрі-Хрі та братчик Куцоносик, гралися, бігали в перегони, а коли знаходили яблуко, то не обходилося часом і без бійки.

— Це моє, це моє!

А Куцоносик і собі хрюкав:

— Я візьму його перший, я перший! К-хр!
К-хр-р!

На цей галас прибігав тато і „мирив" їх. За-

росла стара яблуня. Там були найсмачніші яблучка. Як завжди, попереду бігла Хрі-Хрі, за нею Куцоносик, а там тато й мама.

Раптом Хрі-Хрі писнула й спинилася. Усі зрозуміли, що це не перед яблуком вона спинилася.

— Тату, — потихеньку озвалася Хрі-Хрі, — дивіться, який смішний маленький їжачок лежить на стежці! А який зелений! Він спить. Я пробувала його збудити, але він не обзивається. Він, мабуть, хворий.

Тато підійшов до Хрі-Хрі і, дійсно, побачив маленького зеленого їжачка. Став і собі його будити, та дарма — їжачок не обзивався. Мама-їжачиха подивилася на малого їжачка і сказала:

— Він, видно, хворий. Заберімо його до нашої хатки. Бідний їжачок там відпочине, обігріється та й відживе.

І вся їжакова родина почала котити зеленого їжачка стежкою до своєї нори. З великими труднощами запхали вони його в найдальший куточок нірки, де було тепло й затишно. Сестричка Хрі-Хрі та братчик Куцоносик по черзі бігали дивитися на свого свіжого комірника, принесли йому яблучок, налили води в горіхову шкаралупу, все це поклали перед ним і терпляче чекали, коли хворий їжачок прокинеться.

Дарма! Тихо лежав зелений їжачок і не ворушився. Минув день, другий, минув тиждень, а Зеленючок (так прозвали свого комірника діті-їжачки) не виявляв ніяких ознак життя.

Закликали їжаки лікаря, старого Ховрашка з сусіднього поля, але він нічого не міг порадити. Старий ворон, що скрізь літав і часто сідав відпо-

Зеленючок (так прозвали свого комірника діті-їжачки) не виявляв ніяких ознак життя.

Закликали їжаки лікаря, старого Ховрашка з сусіднього поля, але він нічого не міг порадити. Старий ворон, що скрізь літав і часто сідав відпо-

чити на дерево недалеко їжакової хатки, якось сказав:

— Кра-кра, ніщо йому не поможе, панове! А ось дочекаєтесь весни, то побачите диво — з вашого зеленого їжака зробиться дерево.

Тато-їжак не повірив і незадоволено пробурмотів:

— І де це чувано, щоб з їжака дерево виросло? Лети собі геть, старий крякало!

А ворон своє:

— Кра-кра, як прийде пора, то трісне кора і стане дерево серед двора.

Але ніхто вже його не слухав. Скоро всі забули воронове віщування. А тут і зима настала: задули вітри, потиснули морози, піднялася завірюха, засипало снігом хатку їжачків. Вони ж сиділи в норі, їли яблучка, грілися одне від одного, спали і про зеленого комірника стали забувати. Так проминула зима.

А навесні, коли Хрі-Хрі та Куцоносик зібралися вийти з нори, щоб побігати трошки, пригадали собі, що таки не прокинувся їх Зеленючок.

— Ану, спробуймо ще раз його збудити! — порадила Хрі-Хрі.

Вона торкнулася Зеленючка своєю мордочкою:

— Гей, чуєш! Уставай, ходи на сонечко! Вже кінець зимі!

Але раптом здригнулась від несподіванки. Вона побачила, що колючки та шкірка Зеленючка пожовкли. З одного боку у шкірці з'явилась щілинка, з якої виглядала руденька шапочка, а з-під шапочки стриміла біленька ніжка.

— Куцоносику! — покликала Хрі-Хрі братчика. — Дивись, наш Зеленючок зовсім змарнів! Що то за смішна біла лапка в нього!

Тільки встиг братчик Куцоносик підбігти до Зеленючка, раптом почув тоненький голосок:

— Любі їжачки, не руште мене, не викидайте звідси! Я сам проб'юся догори, коли прийде пора. От побачите! А як над землею мені погано буде — загину. Я ж не їжак, як ви думаєте, а каштан. Чули ви про такого? Моя мама росте в парку. Восени хлопчик Грицько забрав мене звідти гратися та й покинув у садку. А ви, спасибі вам, підібрали мене та переховали у себе. Я мусів спати всю зиму, тому й не обзивався до вас. А тепер — мій час. Я буду рости, рости, і ви побачите, як з вашого Зеленюка виросте дерево.

Тато й мама почули, що Зеленюк говорить, і собі підбігли послухати його.

— Дивись, старий ворон правду говорив! — сказав тато-їжак.

— загину. Я ж не їжак, як ви думаєте, а каштан. Чули ви про такого? Моя мама росте в парку. Восени хлопчик Грицько забрав мене звідти гратися та й покинув у садку. А ви, спасибі вам, підібрали мене та переховали у себе. Я мусів спати всю зиму, тому й не обзивався до вас. А тепер — мій час. Я буду рости, рости, і ви побачите, як з вашого Зеленюка виросте дерево.

Тато й мама почули, що Зеленюк говорить, і собі підбігли послухати його.

— Дивись, старий ворон правду говорив! — сказав тато-їжак.

Їжаки послухали каштана й залишили його в нірці. І дійсно, за кілька тижнів над їхньою хаткою зазеленів молоденький пагінець каштанового дерева з ніжними лапатими листочками. Пробігав садом Грицько, побачив пагінця.

— Мамо, мамо! — кликнув до матері, що садила в городці квіти. — Дивіться, в нас каштан росте! І звідки він тут узявся?

Грицько забув, як він восени приніс каштани в сад. А хтось, хто в нірці сидів, добре знав, чому виріс каштан у Грицевім садочку, та не міг йому розповісти.

Уночі, коли в хаті всі поснули і срібний місяць освітив садок, Хрі-Хрі та Куцоносик узялися за лапки і, пританцьовуючи навколо молоденького каштаника, заспівали:

> **Гей, чи чули новину**
> **Про каштана-деревину,**
> **Що у нірці без упину**
> **Цілу зиму продрімав?**

Гриць спав, і йому снився сон, що в його саду вже виросло велике дерево, а на ньому багато-багато каштанів. Гриць збирає їх, але всіх ніяк не визбирає . . .

БИЛИНА

Сказав раз Кущ Билині:
„Билинонько! Чого така ти стала,
Мов рибонька в'яла:
Пожовкла, не цвітеш,
Живеш, як не живеш,
Твоя головонька от-от поляже."
„Ох, Кущику! — Билина каже, —
Я на чужині . . ."

**

Хто щиро поважа родину,
Свій рідний край,
Тому не всюди рай:
Чужина в'ялить, як Билину.

Сказав раз Кущ Билині:
„Билинонько! Чого така ти стала,
Мов рибонька в'яла:
Пожовкла, не цвітеш,
Живеш, як не живеш,
Твоя головонька от-от поляже."
„Ох, Кущику! — Билина каже, —
Я на чужині . . ."

**

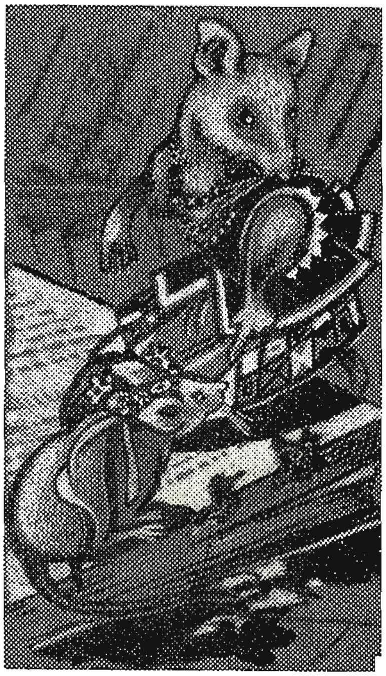
Хто щиро поважа родину,
Свій рідний край,
Тому не всюди рай:
Чужина в'ялить, як Билину.

Л. Глібів

Леся Храплива

МИШКА — ГРИЗИКНИЖКА

Ілюстрації М. Михалевича

Пані Мишка Мишковецька бігла так швиденько, аж старий Павук-Павученко прокинувся з своєї дрімоти у павутинні на вікні та й гукнув:

— Добродійко, а куди це ви так поспішаєте?

— Ой, пане Павуче! Коли б то я сама знала, куди!? А то моя доня Гризикнижка знову кудись утекла з нори. Я щойно скочила на хвилинку в шафу по шкірку від сала, а її вже й немає у гнізді!

І пані Мишковецька аж звелася на задні лапки, а передні заломила в розпуці. А Мурчище недарма ж сьогодні такий лютий, бо дістав від господині прочухана за вилиту сметану! І не оглянеться вона бідна, як схопить її та й схрупає! — І Мишка побігла далі коридором.

Павук похитав співчутливо головою й знову заснув. А Мишка бігла, бігла, аж поки не потрапила у прохилені двері кімнати-бібліотеки. Піднялася знов на дві лапки, ворухнула вусиками, понюхала направо, понюхала наліво і стрілою помчалася просто по нозі стола аж наверх. Там, на розгорненій книжці, сиділа її донечка Гризикнижка і смачно гризла ріжок картки.

Пані Мишковецька вже хотіла була їй сказати усе, що надумала, біжучи коридором, а може й потермосити вуха за непослух, коли Гризикнижка оглянулася і промовила з солодкою усмішкою:

— Ой, матусенько, тут так чудово! Чому ж ви мене сюди ніколи не приводили?

— Бо ти ще була замала! — відповіла суворо пані Мишка. — Малим мишенятам книжки шкодять на шлуночок!

Там, на розгорненій книжці, сиділа її донечка Гризикнижка і смачно гризла ріжок картки.

Пані Мишковецька вже хотіла була їй сказати усе, що надумала, біжучи коридором, а може й потермосити вуха за непослух, коли Гризикнижка оглянулася і промовила з солодкою усмішкою:

— Ой, матусенько, тут так чудово! Чому ж ви мене сюди ніколи не приводили?

— Бо ти ще була замала! — відповіла суворо пані Мишка. — Малим мишенятам книжки шкодять на шлуночок!

А що це таке ,,книжка''?

— Ой, доню, доню, коли ти до розуму дійдеш? Та ж те, на чому сидиш, це і є книжка!

— Ет, шкода, що тобі вже незабаром місяць життя буде, — а говориш таке не до речі! Вони ніколи й не були живі, а рухалися хіба не вони, а їх черенки...

— Що таке? Мамусю моя, кожушечку мій оксамитний, скажіть мені, що це таке ,,черенки''?

— Та що тут говорити? Просто були такі кубики з олива, а на кожному з них — одна буква. З них поскладав друкар у друкарні слова... Є й спеціяльні великі машини, що відливають літери. Ці машини називаються ,,лінотипи''.

— А що це ,,слова''?

— Ой, горе мені з тобою! Нічого не розумієш! Ось глянь: оці чотири букви разом — це слово.

— Матусю, а ось тут їх лише дві! Чи це теж слово?

— Теж!

— А чому?

— Ой, ти все ,,чому'' та ,,чому''! Не даси докінчити, коли хочу тебе вчити! Слухала б, то й знала б! Отже складає друкар так цілу сторінку...

— А що це ,,сторінка''?

— Книжка має багато сторінок, — ось ти сидиш на одній! Отже, складає він цілу сторінку, а тоді намазує її фарбою та й відбиває на папері...

— А навіщо?

— Бо тоді на папері відіб'ються всі літери, і люди зможуть їх читати...

— Що ви сказали, матусенько?

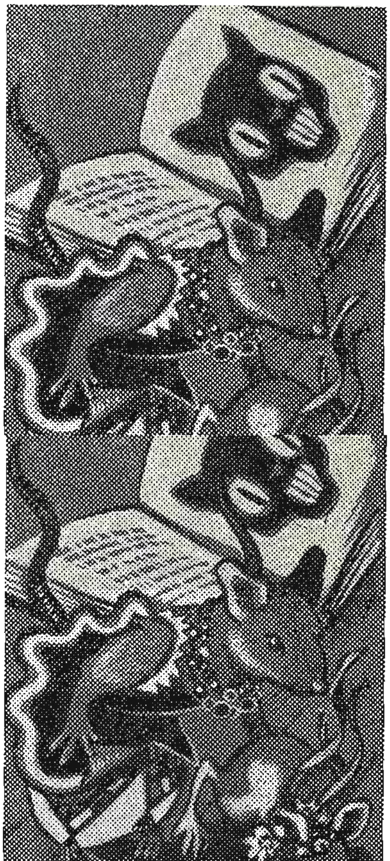
— Чи-та-ти!

— А що це таке?

— Людина кладе книжку перед собою і дивиться на неї, а тоді... ну хай вже буде! Не варта ти цього, та вже скажу тобі цю таємницю, що її мені моя прабабуня розкрили. — І пані Мишка нахилилася до вушка донечки: — Прабабуня казали,

ться на неї, а тоді... ну хай вже буде! Не варта ти цього, та вже скажу тобі цю таємницю, що її мені моя прабабуня розкрили. — І пані Мишка нахилилася до вушка донечки: — Прабабуня казали,

що тоді людина чує, як ці букви говорять.

ка. — А може?.. Може таки живі, тільки зачаровані так, що лише люди їх чують?.. — додала опісля.

— А про що вони говорять?

— Є різні книжки: одні говорять про далекі, невідомі країни, інші про те, що діялося колись давно, ще інші про те, що й не діялося ніколи, а лише так видумане...

— А хто його видумав?

— Є такі люди. Звуться вони „поети" або „письменники". Є і „вчені".

— А ви ж казали якось інакше!

— Хто — я? Я завжди говорю однаково! Навчилася б ти вже шанувати старших!

— Але ви казали якось так: дру-дру...

— Ага, друкар! Ну, але він сам не пише, лиш дивиться на те, що інші написали, і друкує те саме...

— Мамочко, і ціла книжка так задрукована?

— Цілісінька! Хібащо є там ще образки...

— А де, я хочу бачити!

— То зійди з книжки — пошукаємо!

Вони обидві міцно вперлися задніми лапками, а передніми перегорнули картку. І враз — заніміли: з книжки дивився просто на них страшний чорний кіт із блискучими очима та вишкіреними зубами.

Пані Мишковецька скрикнула і, вхопивши Гризикнижку зубами за шкірку на шийці — плигнула стрімголов зі стола.

Отямилися аж у куті, за полицею з книжками.

— Бачиш, а все через тебе! — докоряла пані Мишка, трохи засоромлена. — Лазиш десь поміж книжками, а я мушу ганятися за тобою!

— Ой, мамочко, чи ви знаєте, я так хотіла б бути людиною! — прошепотіла Гризикнижка.

— Ой, уважай, а то я тобі ці дурниці із голови виб'ю! Лю-ди-ною?!..

— Матусенько, які ж щасливі мають бути ці люди! Якби я була людиною, то почула б, що говорять всі-всі книжки — зідхнула Гризикнижка.

КНИЖКИ

У брата на полиці
Стоять рядком книжки,
Товсті, мов печериці,
Й тоненькі мов листки.

Мені не можна брати
З полиці тих книжок, —

люди! Якби я була людиною, то почула б, що говорять всі-всі книжки — зідхнула Гризикнижка.

КНИЖКИ

У брата на полиці
Стоять рядком книжки,
Товсті, мов печериці,
Й тоненькі мов листки.

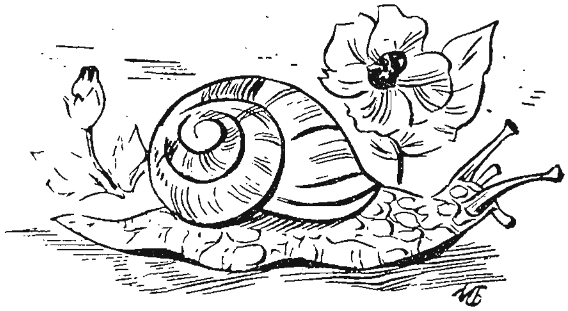
Мені не можна брати
З полиці тих книжок, —
Не вмію я читати
Ще віршиків, казок.

Наша читачка Леся Ласка з Гемтремку, Миш., пише: Під час вакацій, крім „Веселки" й „Мого Приятеля", я читала багато книжок. Найбільше мені сподобалося оповідання А. Чайковського „За сестрою". В ньому автор розказує про малого Павлуся, що знайшов свою сестричку Ганнусю, яку схопили татари в ясир після зруйнування села Спасівки. Павлусь мусів мандрувати далеко в чужу країну. Він наражав власне життя на небезпеки, щоб тільки врятувати свою сестру. Він її визволив з неволі й повернувся з нею на Україну. Хоч татарський достойник обіцяв дітям багато всякого добра, вони не схотіли залишитися на чужині, а повернулися в рідну землю.

⁂

Андрійко Шуль з Ню Йорку прислав нам листа: „Козацьку дитину" Володимира Бандурака я прочитав „одним духом". Вона мені дуже сподобалася, бо я люблю оповідання про козаків, про татар, про битви. Цього року ми почали вчити в школі історію України, і наша пані вчителька казала купити нам книжку „Козацька дитина". Цікаво мені, яка дальша доля Пилипка — чи він став козаком, чи хліборобом? Коли „Веселка" видасть другу таку книжку?

РАВЛИК

Ілюстрація М. Бутовича

Лізе, лізе равлик по моріжку,
виставляє равлик довгі ріжки.
А на спині в равлика хатинка,
ой, боліти буде рабликова спинка!

Ні, не буде равликові важко:
дуже легка хатка-черепашка.
Та зате, як буде небезпека,
то втекти додому недалеко:

РАВЛИК

Ілюстрація М. Бутовича

Лізе, лізе равлик по моріжку,
виставляє равлик довгі ріжки.
А на спині в равлика хатинка,
ой, боліти буде рабликова спинка!

Ні, не буде равликові важко:
дуже легка хатка-черепашка.
Та зате, як буде небезпека,
то втекти додому недалеко:

в черепашку зразу може влізти,
щоб пташинці равлика не з'їсти!

Н. Забіла

Ц. Свігенко Ілюстрації *Е. Козака*

СЕРЕД ЗЕЛЕНИХ ЯЛИН

4

Ватаг Федір був лютий. Учора Петрусь, набираючи воду, розбив коновку і тепер ватаг мусить носити воду в залізному казані зі звору аж до колиби. Потім, як вівці пішли на пашу, він почав відварювати будз.

На Трохима, власника десятьох дійних овець, припала черга відбирати сир. Це був Трохимів тиждень. Він харчував вівчарів і забирав свою

пайку сиру. Весь час сидів у колибі, відділяв вівчарям шматки будзу, а решту ховав у бесаги і що другий день посилав наймитом у село.

Відварив будз, здушив насухо в чистій шматині й віддав Трохимові. Потім налив у казан жентиці і поклав на гарячу ватру відварювати вурду. Саме в той час почали вилітати з-за шпиля сірі, а за ними чорні хмари.

Ватаг вийшов надвір, обтер рукавом сорочки спітніле чоло і почав приглядатися до хмар. Обсіли його комарі й мухи, лізли нахабно в рот, у ніс, в очі.

— О, буде фурделиця! — заговорив до себе ватаг. — Може посіє й градом, бо липне муха до християнина, як до меду.

Трохим теж вийшов з колиби.

— Щоб Господь хоронив село та царину від граду, бо стовче хлібець на сіно . . .

— Божа сила не пустить у село, — відповів ватаг. — От уже колотяться хмари! Видно, хтось уже дужається з нечистими силами.

— Е, що ви говорите, Федоре? Хто з нас грішних може дужатися з нечистими силами?

— Не вірите? То я вам розкажу одну сторію, — почав ватаг. — Я був ще малий хлопець — от як Петрусь, і на цій поляні вівчарив. Борис був за ватага. Добрий був чоловік, дай йому, Боже, легко лежати в гробі! Годував мене будзом і накривав уночі своїм вуяшем. Ото було раз так, як нині — збиралося на фурделицю. Вийшов Борис надвір, роздивився по хмарах і пізнав, що ними
ватаг. — От уже колотяться хмари! Видно, хтось уже дужається з нечистими силами.

— Е, що ви говорите, Федоре? Хто з нас грішних може дужатися з нечистими силами?

— Не вірите? То я вам розкажу одну сторію, — почав ватаг. — Я був ще малий хлопець — от як Петрусь, і на цій поляні вівчарив. Борис був за ватага. Добрий був чоловік, дай йому, Боже, легко лежати в гробі! Годував мене будзом і накривав уночі своїм вуяшем. Ото було раз так, як нині — збиралося на фурделицю. Вийшов Борис надвір, роздивився по хмарах і пізнав, що ними
керує чиясь рука. Узяв ніж, перехрестив, утяв одним рубом з явора три прути-однолітки і без капелюха став на он тім беріжку. Перехрестив одно-

ба впав — приїхав чоловік на сивім коні і просить:

— Пусти мене, чоловіче, через село, бо туди веде моя дорога!

— Не пущу в село! — каже Борис. — Вертайся, звідки прийшов.

І більше не говорив. Чоловік не допросився та поїхав. Борис ще більше пополотнів, бо вхопив його вітер і тяг у хмари, аж ноги вимахувались.

От і знов приїхав той чоловік:

— Пусти мене! — каже. — Чи ти будеш мати шкоду з мого ходу? Я твоє поле обійду, ні одного зерна не кину за межу.

— Ой, ні! — на те Борис. — Не пущу! У мене нема загонів з хлібом, а як ти витовчеш людське збіжжя, то я також буду голодувати.

— Не пустиш? Побачимо! — сказав той чоловік і поїхав. Тепер Борисом так потрясло, як питлем у млині, аж почорнів. Піднесло його на три сажні вгору і там баламкався він, як на мотузку. Хмари ще чорніші стали, сліпили блискавки, а громи так били, аж землі було тяжко. Борис висів і не пускав одноліткiв з рук.

От приїхав третій раз той чоловік і просить:

— Пусти мене, бо не маю іншої дороги. Оцим верхом пішов Волох, отим — Полох, а я мушу йти просто. Як не пустиш, то буря задушить нас обох. Вибирай!

— Мене не задушить, — відповів Борис, — бо я людське добро обороняю. А тебе, як не маєш іншої дороги, то вже пущу, але гляди: йди битою дорогою та не посмій жадної зернини кинути на людське поле, бо будеш мати зі мною діло!

Так сказав Борис і погрозив кулаком. Той чоловік подякував, поцілував Бориса в ногу, присяг, що ні одного зерна граду не кине на поле, і поїхав у село. За ним посунули хмари й сипнули таким градом, як куряче яйце. Засипало градом дороги хлопові по коліна, а на полі ні одного колоска не зачепило. Такі колись були градобурники і протибурники. А як умер небіжчик Борис, то була така фурделиця, що храни нас Господи від другої такої! Видно, всі градобурники мстилися по Борисовій смерті.

— — — — — — — — — —

Тим часом ринув рясний дощ. Густо блискало й голосно гриміло над головою, аж гора дрижала. Ватаг пригадав собі дійниці, що їх лишив у потоці, щоб вимокли. Тепер можуть поплисти з водою. Накрився веретою і пішов у звір.

Потік давно розвалив загату з камінців і поніс дійниці у провалля. Ватаг знав, що їх денебудь викинуть хвилі на берег, і пішов уділ, скачучи по

рис, то була така фурделиця, що храни нас Господи від другої такої! Видно, всі градобурники мстилися по Борисовій смерті.

— — — — — — — — — —

Тим часом ринув рясний дощ. Густо блискало й голосно гриміло над головою, аж гора дрижала. Ватаг пригадав собі дійниці, що їх лишив у потоці, щоб вимокли. Тепер можуть поплисти з водою. Накрився веретою і пішов у звір.

Потік давно розвалив загату з камінців і поніс дійниці у провалля. Ватаг знав, що їх денебудь викинуть хвилі на берег, і пішов уділ, скачучи по
колодах та каменюках. З тяжкою бідою вдалося знайти дійниці далеко від колиби. Ватаг упав кілька разів, розбив коліно, промок до нитки і куль-

Тут, у лісі, побачив його Данило, що стояв у гущавині під старою ялицею.

Данило вибрався в гори до овець зранку. Ніс Петрусеві чисту одежу і жовтий капелюшок з зеленими „пантликами". У лісі застукав його дощ.

Побачивши страховище, Данило зразу перелякався, почав спльовувати та хреститися. Коли ж упевнився, що це ватаг, подав йому довгу ворину і витяг зі звору, промоклого до шкіри.

— Тьху, тьху, не мав би сили та моці! Гадав, що то дідько товчеться по гущах! — говорив здивований Данило.

— А тебе яка сила витягла з хати в таку фурделицю? — відповів ватаг.

Розказали один одному свої пригоди. Відпочили під ялицею і пішли до колиби.

(Продовження буде)

Побачивши страховище, Данило зразу перелякався, почав спльовувати та хреститися. Коли ж упевнився, що це ватаг, подав йому довгу ворину і витяг зі звору, промоклого до шкіри.

— Тьху, тьху, не мав би сили та моці! Гадав, що то дідько товчеться по гущах! — говорив здивований Данило.

— А тебе яка сила витягла з хати в таку фурделицю? — відповів ватаг.

Розказали один одному свої пригоди. Відпочили під ялицею і пішли до колиби.

(Продовження буде)

Будз — овечий сир. **Жентиця** — сироватка з овечого сиру. **Вурда** — сир, виварений з сироватки. **Фурделиця**

НАЙБІЛЬШИЙ МУЗИКА УКРАЇНИ

Гарні, чудові розлогі степи Полтавщини, зелені буйними травами, золоті пшеницею, закосичені стьожками голубих річок. Живуть там добрі люди, привітні та ласкаві полтавці, а як заспівають, то слухав би день і ніч і не наслухався б . . . дуже хороша, славна на всю Україну полтавська пісня!

Микола Лисенко
Портрет роботи П. Холодного

То й не диво, що малий Микола так палко полюбив рідне українське село на Полтавщині. Народився він давненько, 115 років тому, 26 квітня 1842 року. Його батько, Віталій Лисенко, виводив свій рід від козацької старшини, що колись шаблею та мушкетом боронила волю свого народу від ворогів. Та хоч опісля й пропала воля, але не пропала пам'ять про неї в роді Лисенків. Лисенкова садиба, мурований білий дім у саду і маєток з полями-лугами, були в селі Гриньках.

Тут було чудово: кругом гомоніла українська мова і лунали прегарні пісні. Микола частенько забігав з батьківського дому в село, знайомився з старовинними народними звичаями, і вже тоді їх краса заворожила його ніжну душу. Був у нього на селі щирий приятель, „дядько" Созонтій Дерев'янко, що наглядав за хлопчиком, опікувався ним, мов старший брат. Довго прожив на Божому світі Созонтій, але Микола Лисенко ніколи його не забував, навіть перед своєю смертю приїхав з Києва у Гриньки відвідати білого, мов голуб, діда. У пам'яті Созонтія збереглося багато спогадів про Миколу, коли був він ще малим хлоп'ям.

— В дитинстві пустун був, яких мало! — розповідав Созонтій. — Та з'являться музики в нашому селі — не впізнати хлопця! Чи весілля, чи свято яке, заб'ється між люди, слуха. Кличу його додому — куди там! Хіба відірвеш його від музик, від скрипки, що то сміється, то плаче?

Не огляділись домашні, як підріс Микола, гімназію закінчив, вступив до університету. Став пісні українські записувати, ходить від села до села, від хати до хати, все по пісні. Не міг жити без

да. У пам'яті Созонтія збереглося багато спогадів про Миколу, коли був він ще малим хлоп'ям.

— В дитинстві пустун був, яких мало! — розповідав Созонтій. — Та з'являться музики в нашому селі — не впізнати хлопця! Чи весілля, чи свято яке, заб'ється між люди, слуха. Кличу його додому — куди там! Хіба відірвеш його від музик, від скрипки, що то сміється, то плаче?

Не огляділись домашні, як підріс Микола, гімназію закінчив, вступив до університету. Став пісні українські записувати, ходить від села до села, від хати до хати, все по пісні. Не міг жити без

них . . . Причарувала Миколу пісня українська на все життя. Вона й зробила його славним музикою-композитором.

Їздив Микола вчитись до видатних учителів музики на чужину, в Ляйпціґ та Петербурґ, але найкращим його вчителем була таки своя українська пісня, пісня рідного народу.

Проживав Микола Лисенко в Києві, тут заснував музичну школу, створив чудовий хор, влаштовував концерти, тут написав свої прегарні твори: доробляв музичний супровід до народних пісень, писав композиції на хори, сольо, дуети та фортепіянові твори; склав музику до багатьох поезій Шевченка, а також Франка, Лесі Українки, Олеся та інших поетів. У той час, не зважаючи на перешкоди від російського царського уряду, заснувався в Україні театр, і Лисенко написав для нього опери „Утоплена", „Тарас Бульба", „Енеїда" та оперети „Різдвяна ніч", „Чорноморці" і склав музику до „Наталки Полтавки". Не забував також про дітей і склав для них прегарні дитячі опери „Коза Дереза, „Зима і весна" або „Снігова краля" та „Пан Коцький".

І так з малого Миколи став великий, найбільший з усіх український музика, учитель багатьох визначних композиторів України, Кирила Стеценка, Миколи Леонтовича, Олександра Кошиця і інших. Він показав світові красу української народної пісні, використав її мелодії в своїх творах і навчив інших робити те саме. За це його й назвали другим, музичним Кобзарем України. Навіть чужинці звернули увагу на талант Лисенка, запрошували його до себе й обіцяли йому легшу, кращу працю та більші заробітки. Але вірний син України рішив жити й працювати тільки на рідній землі і для рідного поневоленого народу.

Не стало Миколи Лисенка 45 років тому, 6 листопада 1912 року. Але душа його живе в піснях, які він нам залишив, щоб ми всі, великі й малі, цінили красу, рідне мистецтво і щоб любили свій рідний край та служили йому так, як він, славний

вчив інших робити те саме. За це його й назвали другим, музичним Кобзарем України. Навіть чужинці звернули увагу на талант Лисенка, запрошували його до себе й обіцяли йому легшу, кращу працю та більші заробітки. Але вірний син України рішив жити й працювати тільки на рідній землі і для рідного поневоленого народу.

Не стало Миколи Лисенка 45 років тому, 6 листопада 1912 року. Але душа його живе в піснях, які він нам залишив, щоб ми всі, великі й малі, цінили красу, рідне мистецтво і щоб любили свій рідний край та служили йому так, як він, славний

музика, служив все життя своїм талантом.

ПЕРША ОПЕРА ДЛЯ ДІТЕЙ

Ілюстрація П. Андрусева

Весняного ранку Микола Лисенко вступив у кімнату своїх дітей. Його обличчя сяло якоюсь дивною радістю.

Чотири пари оченят з цікавістю звернулись до батька. Ого, недаремне батенько так усміхається! Може приніс які гостинці — ласощі, яблучка, іграшки, ляльки дівчаткам? Четверо дітей з радісною надією обступило батька.

Ні, тим разом у батькових руках не було нічого, крім аркуша нотного паперу.

— Діти, — заговорив він, і враз його обличчя почало поважніти, — я казку для вас написав, музичну казку!

Казка? О, це ж краще за всі іграшки, коники чи солодке! Дитячі личка зайнялися сонячною усмішкою.

— Про кого, батеньку? — спитав Остапко.

— Про Козу-Дерезу.

— О, це ж про ту козу, що хотіла вигнати бідну лисичку з її власної хати, але на підмогу Лисичці прийшли лісові звірі . . . — закричали діти.

— Про ту саму! Ось ви послухайте!

І Микола Лисенко покликав дітей до фортепіяна. Цілий ранок батько грав і наспівував дітям арії. Арії теж не були їм чужі. Вони були взяті з народних пісень. Діти стали й собі підтягати за батьком.

— Ой, гарно ж! — захоплювався Остапко. — А чи ми могли б відіграти цю казку?

— Певно, що так! — відповів батько. — Я ж написав її для дітей. Спробуйте!

— Але хто ж нас буде вчити? — журно переглянулись діти між собою.

— Ось стривайте! Як до нас забіжить Леся Косачівна, то ми їй покажемо цю дитячу оперу. Вона любить театр, як свою душу. Може вона й візьметься за це діло.

Микола Лисенко не помилився. Молоденька Леся[1] з охотою прийняла на себе нелегкий обов'язок підготувати виставу. Запрошено знайомих дітей, розподілено ролі, почалися проби.

Цілий місяць пильно готувалися діти до виступу. Жадна проба не обходилася без Лесі. Вона була душею всієї праці: вчила ходити й триматись на сцені, співати, танцювати — все. Навіть костюми сама обдумала й пошила.

Особливо багато мороки мала Леся з п'ятирічним Остапком. Він був ще невеличкий, і арія Вовка не давалася йому легко. Леся терпляче

співала з ним арії, все і все повторювала з дітьми окремі сцени.

Часом на пробу приходив Микола Лисенко, приграв, хвалив за поступ, давав поради і, як усі, нетерпляче чекав вистави.

Нарешті — надійшов бажаний день.

Опера відбулася в мешканні Лисенків, у невеликій залі. Частину її відведено під сцену й обставлено гарно підібраними декораціями. Сцену помагав прибирати маляр Фотій Красицький, кревний Шевченка, внук сестри славного поета.

На кріслах розмістились гості. Не багато їх було, зате ж не абиякі: Остапкова мама, Лесина мама[2], Михайло Старицький, що сам писав твори для театру і був його директором, кревні, знайомі та їх діти. Ці останні аж горіли бажанням чимскоріше побачити оперу-казку.

Микола Лисенко сів за фортепіяно, що заступало цілу оркестру. Леся ходила поза лаштунками, за всім наглядала, всіх підбадьорювала. Маленькі артисти, хоч трішки й тремтіли, але добре виконали свої ролі. Коза-Дереза погрозливо мекекекала, Лисичка жалісливо голосила, Вовчик і Ведмідь, хоч і самі не дуже сміливі, старалися виполошити „страшного звіра" з чужої хатки. Аж зібралися всі звірі громадою і таки прогнали нечесну козу. Глядачі були вдоволені виставою, зашуміли рясні оплески, і хвилююча прем'єра[3] „Кози-Дерези" закінчилася щасливо.

З того часу й донині опера „Коза-Дереза" не перестає хвилювати дітей — і тих, що виступають на сцені, і тих, що сидять у залі.

За *Остапом Лисенком*

---

[1] Лариса-Леся Косач, пізніше славна письменниця — Леся Українка.

[2] Ольга Косач, письменниця, відома під прізвищем Олена Пчілка.

[3] Прем'єра — вистава театрального твору (п'єси), що його виконують перший раз.

І. Керницький

Ілюстрації *Е. Козака*

КАЗКА ПРО НЕРОЗУМ

Посперечалися одного разу Олівець з Ґумкою про те, котре з них вартніше та потрібніше малому школяреві Юркові.

А треба вам це знати, що Олівець був дуже гордий з свого чудового почерку, а Ґумка страшенно вперта.

— Ну, скажи, навіщо ти кому придалася? — глумився Олівець над Ґумкою. — Та ти ні однієї рисочки на папері накреслити не зумієш! А що вже й казати про те, щоб ти могла написати в зошиті таке слово, як „мама", чи „баба", чи ось хоч би 2×2=4 . . . А втім, нехай всі тут присутні

Посперечалися одного разу Олівець з Ґумкою про те, котре з них вартніше та потрібніше малому школяреві Юркові.

А треба вам це знати, що Олівець був дуже гордий з свого чудового почерку, а Ґумка страшенно вперта.

— Ну, скажи, навіщо ти кому придалася? — глумився Олівець над Ґумкою. — Та ти ні однієї рисочки на папері накреслити не зумієш! А що вже й казати про те, щоб ти могла написати в зошиті таке слово, як „мама", чи „баба", чи ось хоч би 2×2=4 . . . А втім, нехай всі тут присутні
розсудять безсторонньо і скажуть, хто вартніший: я чи ти?

пережив і не одне чув та бачив на своєму довгому віку, пробурчав сердито:

— Дурниці все це, та й годі!

— Те-те-те! . . — зацокотіла з кутка язиката Ґумка. — Ой, хваліть мене, люди, бо я ще замало себе похвалив! Ох, леле, писар який знаменитий мені знайшовся. І що ж з твоєї писанини, коли все те, що ти нашкрябаєш, я одним махом зітру!

— Ой, так, так! — зідхнув стиха Зошит, що лежав оподалік на столі. — А все те спадає на мою бідну шкіру! Одні пишуть, другі стирають,

пережив і не одне чув та бачив на своєму довгому віку, пробурчав сердито:

— Дурниці все це, та й годі!

— Те-те-те! . . — зацокотіла з кутка язиката Ґумка. — Ой, хваліть мене, люди, бо я ще замало себе похвалив! Ох, леле, писар який знаменитий мені знайшовся. І що ж з твоєї писанини, коли все те, що ти нашкрябаєш, я одним махом зітру!

— Ой, так, так! — зідхнув стиха Зошит, що лежав оподалік на столі. — А все те спадає на мою бідну шкіру! Одні пишуть, другі стирають,
а ти, брате, терпи! Кому тільки щонебудь на думку спаде — той все зараз на папір . . . І за

На таку нагоду не треба було довго чекати. Увечері малий Юрко, вивчивши завдану на завтрішній день лекцію, забув упорядкувати як слід свої шкільні прилади і залишив їх на столі порозкидані.

Коли ж старий годинник у куті біля шафи видзвонив дванадцяту годину, і сяйво місяця сплило срібним павутинням крізь вікно, на столі зараз почалась дивна метушня.

Олівець пригадав собі вранішню суперечку з Ґумкою і почув себе вельми скривдженим тим, що Ґумка його прилюдно образила. Він аж почервонів з досади, що й давалося йому неважко, бо увесь був помальований на червоний колір.

— Ну, ти, навісна цокотухо! — крикнув Олівець гордо та бундючно. — Ось ми тепер з тобою порахуємося! Перед усіма мешканцями шкільної торби викликаю тебе на смертний бій! Всіх присутніх кличу на свідків! Побачимо, хто кого переможе: чи ти мене перетреш, чи я тебе перепишу!

— Славно! То ж буде забава! — запищали тоненькими голосками чотири блискучі Пера, які ще ніколи не купалися в чорнилі.

— Нуте. тіточко Ґумко! — загукали вони. — Ставайте до бою!

— Стану! А щоб ви знали, що стану! — бундючно взялася під боки Ґумка. — О, не діждати вам того, щоб Олівець узяв верх наді мною. Вже я на голові стану, а таки того докажу, що його перетру!

— Ох, лишечко мені! — зашелестів тривожно листками Зошит. — Вони знову змовляються на мою душу!

— Дурниці все те, та й годі! — пробурмотів старий дядько Перник, який не одне пережив і не одне чув та бачив на своєму віку.

Отак ні з цього, ні з того Олівець та Ґумка закукурічились на добре. Суддя обох сторін, пузатий Каламар, великий Юрза-Мурза, що завжди ходив чорний, мов сажотрус, бо ніколи не вмивався, — пробував ще замирити суперників та привести їх до згоди, але гордий Олівець і вперта Ґумка були непримиренні.

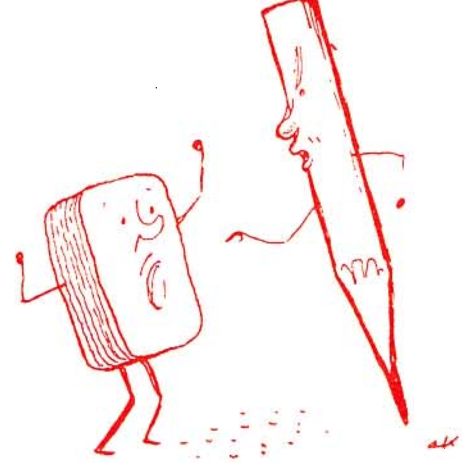
Так Олівець і Ґумка виступили на поле бою, що ним, звичайно, був Зошит. Рад-не-рад суддя дав знак закоркованою головою, і двобій почався.

Ну й завзята ж була боротьба! . . Що Олівець напише, те Ґумка й зітре! Олівець пише, аж пріє, а Ґумка не відстає! Олівець вертиться по папері, мов веретено, креслить закарлючки, а Ґумка вслід за ним, як в'юга, все поспішає і написане,

вався, — пробував ще замирити суперників та привести їх до згоди, але гордий Олівець і вперта Ґумка були непримиренні.

Так Олівець і Ґумка виступили на поле бою, що ним, звичайно, був Зошит. Рад-не-рад суддя дав знак закоркованою головою, і двобій почався.

Ну й завзята ж була боротьба! . . Що Олівець напише, те Ґумка й зітре! Олівець пише, аж пріє, а Ґумка не відстає! Олівець вертиться по папері, мов веретено, креслить закарлючки, а Ґумка вслід за ним, як в'юга, все поспішає і написане,
мов язиком, злизує. Так вони б'ються, б'ються, аж глянь, на бідолашному Зошиті вже й шкіра по-

— Терпи, голубе, так тобі зроду написано! — пробубонів старий дядько Перник.

А по хвилині додав:

— Дурниці все те, та й годі!

Ну, та відома річ: що довше Олівець писав, а Ґумка написане стирала, то усе більше й більше Олівець списувався, а Ґумка стиралася. Олівець, хоч-не-хоч, мусів щоразу бігти до свого лютого ворога, Ножика, та ще й просити:

— Ну, стружи мене, вороже! Застружи наново, бож — списався. Край моє живе тіло! Ох, болить мені, друзі, болить моє біле тіло, та годі! Годі! . . Вже я тій язикатій покажу, по чому лікоть кваші!

У цій завзятій борні також і Ґумка стерлася вже наполовину, але й вона не піддавалась!

— Гину я, батечки мої! — казала. — Сама бачу, що гину, що власними руками віку собі вкорочую. Та хай з мене і марної порошинки не залишиться, а тому гольтіпаці я таки втру носа! Вже покажу йому, що я його перетру! . .

Так Олівець писав, а Ґумка стирала, аж Олівець списався на малий обгризок, а Ґумка стерлася на нікчемний шматочок. Але й тоді у своїй гордості та нерозумі вони не поступилися одне одному і чубились до самого кінця, аж доки з Олівця залишилась тільки купка стружин, а з Ґумки — пучка пороху . . .

Прийшов ранок, зійшло сонце, заспівали пташки, крізь вікно повіяв свіжий вітрець, здув з вікна купку стружин та пучку пороху, і з Олівця та Ґумки не залишилося й сліду . . .

І на сміх та на глум вийшло таке диво, що ні одне з них не перемогло, і обоє пішли марно з цього світу.

Отак воно іноді і між людьми буває . . .

гордості та нерозумі вони не поступилися одне одному і чубились до самого кінця, аж доки з Олівця залишилась тільки купка стружин, а з Ґумки — пучка пороху . . .

Прийшов ранок, зійшло сонце, заспівали пташки, крізь вікно повіяв свіжий вітрець, здув з вікна купку стружин та пучку пороху, і з Олівця та Ґумки не залишилося й сліду . . .

І на сміх та на глум вийшло таке диво, що ні одне з них не перемогло, і обоє пішли марно з цього світу.

Отак воно іноді і між людьми буває . . .

ЛИСТЯ

TRUTH AND FALSEHOOD

[Ukrainian Folk Tale]

Illustration by M. Mychalevych

One day, as Truth was travelling along a stony road, she met Falsehood and they decided to continue their journey together.

After a while, Falsehood said:

"You know what I think, dear sister? As we go on our way we'll eat first whatever you have in your basket, and then what I have in mine."

"Alright," said Truth.

They travelled many a night and many a day, until Truth's basket was empty.

"I am so hungry," she said to Falsehood. "It's your turn to share the food in your basket."

"Never!" answered Falsehood. "I never do what is right and you are silly if you do. I won't give you anything to eat even if you're dying of hunger."

Truth was very distressed but hunger drove her to plead again for food.

"Let me have one of your eyes," said Falsehood, "and I'll let you have some of my food."

So Truth, thinking it would be better to lose an eye than die of hunger, let Falsehood take out one of her eyes.

As time passed, Truth grew hungry again and asked Falsehood for food.

"Let me have your other eye in exchange," said
right and you are silly if you do. I won't give you anything to eat even if you're dying of hunger."

Truth was very distressed but hunger drove her to plead again for food.

"Let me have one of your eyes," said Falsehood, "and I'll let you have some of my food."

So Truth, thinking it would be better to lose an eye than die of hunger, let Falsehood take out one of her eyes.

As time passed, Truth grew hungry again and asked Falsehood for food.

"Let me have your other eye in exchange," said Falsehood.

And she continued on her journey alone, leaving

"Where shall we eat?" asked one.

"Anywhere, under that tree," answered another, pointing to the tree in which Truth was hiding.

"This isn't an ordinary tree," said another one. "If a blind person moistens his eyes with the morning dew from this tree, he will regain his sight."

The young people sat under the tree eating and drinking and singing songs. Finally, they went away, leaving a good deal of food behind.

Then Truth climbed down from the tree and ate and drank, for she was very hungry and thirsty. When morning came, she rubbed her eyes with the dew from the tree and her sight was restored.

She continued on her way until evening came, then climbed into a tree for safety during the night.

Another party of young people, passing through the wood, chanced to come that way. Someone said:

"Where shall we eat?"

"Under this tree," said another, pointing to the tree in which Truth was hiding.

"It's an unusual tree," another said. "If a blind person moistens his eyes with the dew from this tree he will see again. There's a blind princess somewhere whose father, the king, would give all his riches to the one who can cure her."

The young people ate and drank and sang songs. When they went away, they left behind the remains of their feast.

Truth climbed down, and ate and drank. When morning came she gathered dew from the tree in a bottle and set out to find the blind princess.

She travelled a long time and came at last to the city where the blind princess lived. The king, hearing of the woman who had come to cure his daughter, summoned Truth to be brought to him.

How amazed she was to find Falsehood living in the palace as the princess' companion!

"Sister, how did you get here?" Truth asked.

"Oh, I journeyed around the world," Falsehood answered.

Truth rubbed the eyes of the princess with the precious dew and the Princess' sight was restored.

She travelled a long time and came at last to the city where the blind princess lived. The king, hearing of the woman who had come to cure his daughter, summoned Truth to be brought to him.

How amazed she was to find Falsehood living in the palace as the princess' companion!

"Sister, how did you get here?" Truth asked.

"Oh, I journeyed around the world," Falsehood answered.

Truth rubbed the eyes of the princess with the precious dew and the Princess' sight was restored.

There was great rejoicing in the court. The king asked Truth where she had met Falsehood, and Truth told him about their journey together.

THE DEATH OF PRINCE OLEH

[A legend]

Illustration by P. Andrusiw

More than a thousand years ago, there lived in Kyiv a ruler named Oleh. He was a wise and valiant prince, and even went to war with the Greeks.

One day Prince Oleh met an old soothsayer, whom he asked what kind of death was in store for him.

"Sire," said the soothsayer, "beware of your beloved horse for he will bring you death!"

The Prince, thinking about this, was deeply grieved. He loved his horse dearly, for the animal had been his companion in all battles and wars. But he could not let his horse be the cause of his death so he decided not to mount him any more.

Calling his servants, he ordered them to lead the horse to the stables. They were to tend and feed the horse but never to bring him into the Prince's presence.

Five years went by, and Prince Oleh, remembering his horse, asked the groom what fate had befallen him.

"The horse has died, Sire," answered the groom.

Laughing at the fate foretold by the soothsayer, Prince Oleh said:

"If I had not listened to the old man my horse would still be alive to bear me to war. Now my horse is dead and I am alive."

Then he ordered that a horse be saddled for him.

"I'll go and have a look at the bones of my beloved horse, at least."

The Prince came to the place where lay the white skeleton of his horse.

his horse, asked the groom what fate had befallen him.

"The horse has died, Sire," answered the groom.

Laughing at the fate foretold by the soothsayer, Prince Oleh said:

"If I had not listened to the old man my horse would still be alive to bear me to war. Now my horse is dead and I am alive."

Then he ordered that a horse be saddled for him.

"I'll go and have a look at the bones of my beloved horse, at least."

The Prince came to the place where lay the white skeleton of his horse.

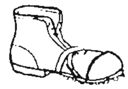
"Can death really be awaiting me?" thought the Prince as he dismounted lightly and touched a foot

HOW TO READ AND WRITE IN UKRAINIAN

By I. KORYTSKY

Lesson IX

Ч ч (chair) (child) Ф ф (father) (flay)

Черевик   Футбол

— Нарешті ти добре почистив черевики, — похвалила мене мама. — Хочеш піти до кіна? Ось маєш гроші.

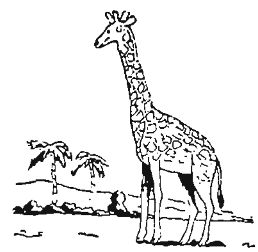
— Ні, мамо, спасибі. Хочу подивитись на футболеву гру. Сьогодні наші будуть грати з чехами.

— Але не спізнись увечорі додому — пригадує мені мама.

спасибі — thank you
точно — exactly

Й й (boy)
Й й (say)
Ж ж (treasure)
Ж ж (measure)

Жирафа

Поснідавши булочками з маслом та запивши чаєм, Йосип і Женчик пішли до зоопарку.

Там вони побачили жирафу. Жирафа жовта.

Йосип покликав: — Жир, жир, жирафо!

Але жирафа навіть не подиви-

Поснідавши булочками з маслом та запивши чаєм, Йосип і Женчик пішли до зоопарку.

Там вони побачили жирафу. Жирафа жовта.

Йосип покликав: — Жир, жир, жирафо!

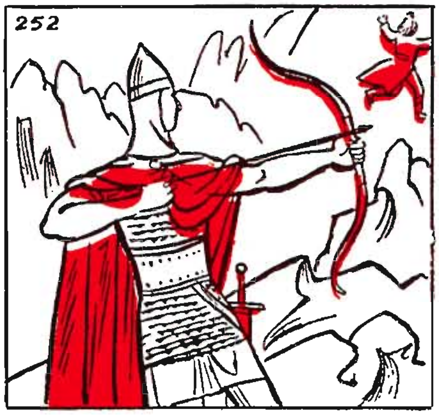
Але жирафа навіть не подивилась на нього.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Story by R. ZAWADOWYCZ

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustration by P. CHOLODNY

БОГУТА-БАГАТИР — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHUTA THE HERO

XII РОЗДІЛ: ДВІ ПЕРЕМОГИ
CHAPTER XII: TWO VICTORIES

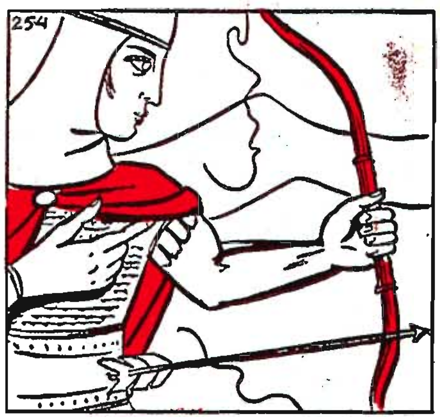
— Зраднику! — крикнув Богута, гнівно натягаючи лука з чарівною стрілою.

"Traitor!" cried Bohuta, angrily fitting a magic arrow into his bow.

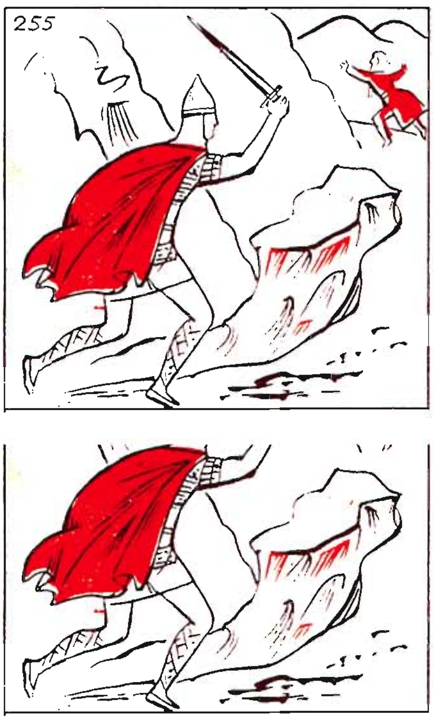
Цього тільки й бажав собі Ґорґон, бо стріла з того лука нехибно влучає кожного, хто її випустить.

It was just what Gorgan wanted. The arrow, he knew, would unerringly strike the one who shot it from his bow.

Не видержала тятива, тріснула, і чарівна стріла впала Богуті під ноги.

Unable to stand the strain, the bow-string broke and the magic arrow fell at Bohuta's feet.

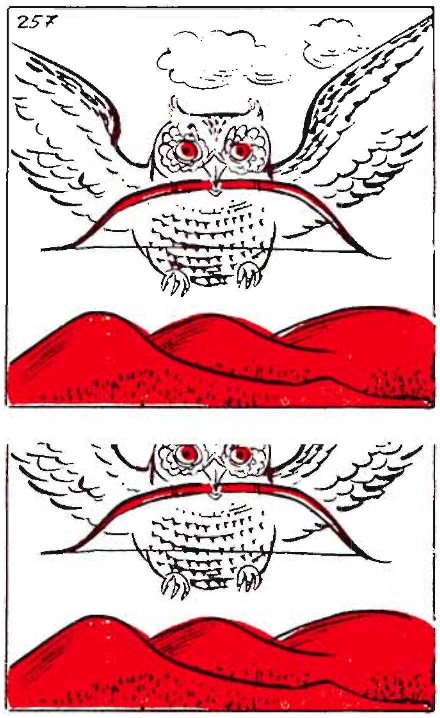
Кинувся Ґорґан наосліп утікати, за ним Богута з мечем погнався.

Gorgan fled blindly. Bohuta, brandishing a sword, gave chase.

Тричі вони довкола верха оббігли, і тоді Ґорґан побачив стрілу на землі . . .

Three times they circled the summit, and then Gorgan spied the arrow on the ground.

Спинився, плеснув у долоні — і з'явився великий пугач з луком у дзьобі.

Stopping, he clapped his hands. A great eagle-owl appeared, holding the bow in its beak.